

Hvidsten gruppen

Endelig en episk film Af Carsten Barløse

Den debuterende instruktør Anne-Grethe Bjarup Riis' film om den mest kendte af besættelsestidens modstandsenheder, Hvidsten-gruppen, modtages med hovedrysten af nogle anmeldere, med begejstring af andre. Filmens kvaliteter er det episke og det ægte jyske.

Filmen om Hvidsten-gruppen skal roses for at den er tro mod sin genre: Det nationale epos. Den vil være en fortælling om nationens helte og deres bedrifter. Og det er der jo nogle anmeldere der ikke kan lide.

Formiddagsbladenes anmeldere skriver forudsigeligt at filmen er Morten Korch-agtig, gumpetung, unuanceret og gammeldags.

Åbenbart er afstanden mellem hovedstaden og hovedlandet større end nødvendigt. For selv københavnske anmeldere må vel indrømme at hos visse forfattere med navne som Knudsen og Jensen, og visse kunstmalere, f. eks. Søndergaard, er det særligt jyske det vi værdsætter. Hvorfor skal den debuterende filminstruktør så bebrejdes at hun har lavet en jysk film? Samtlige medvirkende er faktisk jyder. En vellykket satsning, ja en bragende succes.

Måske er forklaringen på visse anmelderes uforstand den, at der hertillands kun sjældent produceres indenfor den national-episke genre. Mange har derfor glemt at en heltefortælling lige fra de ældste tider altid har været, som filmen om Hvidsten gruppen netop også er det: Roligt fremadskridende, bredt malende og uden omsvøb.

Anmeldere har sammenlignet "Hvidsten-gruppen" med "Flammen og Citronen", men uden at nævne det vigtigste: Efter sidstnævnte film sad man tilbage med spørgsmålet: Hvorfor gjorde de det? Var de eventyrere eller patrioter? Det spørgsmål gik "Flammen og Citronen" let henover.

"Hvidsten-gruppen" derimod gør sig umage for allerede i starten at mejsle motivationen i jysk granit: Familien Fiil lytter forarget til statsminister Buhls anti-sabotagetale i radioen 2. september 1942, hvori han udpeger sabotører samt enhver der undlader at anmelde dem som landsskadelige. En anden scene er også vigtig: Nogle af de lokale siger enfoldigt at ballade er skadeligt for forretningen Danmark, og tyskerne betaler jo godt. Familien Fiil knytter hænderne i lommerne. Dermed er det tydeligt: Fiil-gruppens motivation var national indignation: Hvidglødende raseri over at en statsminister stiller sig på fjendens side, og at selv jævne folk skamløst arbejder for eller handler med fjenden.

Såvidt motivationen. Derudover er filmens bedrift skildringen af Fiil og hans folk som sindige jyder der passer deres sædvanlige dont om dagen og modtager våben- og agentnedkastninger om natten uden i starten at tro på at dødsstraf risikeres. At viljestyrken stiger efterhånden som risikoen vokser er fint fremstillet af alle, men i centrum af skuespilpræstationerne står Jens Jørn Spottag. Et fund til rollen som den klippefaste og djærve kromand og familiefar. Selve personifikationen af ”Jyden han er stærk og sej”. Måske hans livs rolle. Bodil Jørgensens følsomme underspil må også begejstre: Udadtillid den lidt grå og forsagte krokone, men med nerver af stål og dyb visdom i hjertet. Kvinderne er centralt placeret i filmen som i de islandske sagaer.

Indignationen over landsmænds utilgivelige ord og handlinger kontrasteres da Marius Fiil hen mod slutningen omfavner en tysk soldat og siger: ”Jeg tilgiver jer”. Men danske politikere får ingen tilgivelse for deres kollaboration. Fiil og de andre syv oplever ikke hvordan Buhl blev statsminister igen i maj 1945. Danmarkshistoriens værste studehandel: At dele af modstandsbevægelsen indgik i regering med samarbejdspolitikere. Patrioter i seng med fjenden. Skændsel.

Filmen slutter brat efter den rystende henrettelsesscene og en tekst kommer op på lærredet: Danmark blev befriet 5. maj 1945. Denne anmelder tænkte: Danmark var jo nok blevet befriet også uden Hvidstengruppens offer. Langt bedre kunne følgende tekst have været filmens punktum: Da nyheden om Hvidstengruppens henrettelse nåede Københavnerne udbrød der generalstrejke. Byen var på randen af åben opstand. Befolkningen vendte ryggen til politikerne og fulgte nu Frihedsrådets paroler. Tyskerne bøjede sig for Frihedsrådets krav. Og man kunne have sluttet med Montgomerys udtalelse til Berlingske Tidende 13. maj 1945: ”Den danske modstandsbevægelse var second to none”.

Filmfakta

Danmark 2011 – Instr.: Anne-Grethe Bjarup Riis – Manus: Ib Kastrup, Jørgen Kastrup – Medv.: Jens Jørn Spottag, Bodil Jørgensen, Bjarne Henriksen, Anne Louise Hassing, Jesper Asholt – 122 min. – Biografpremiere d. 1/3 og på DVD d. 24/8 2012 – Udlejning/pressebilleder © UIP (CVLI licens)

Links

<http://cinemazone.dk/review.asp?id=8591&area=3>
<http://www.philm.dk/Movie/Detail?id=1447>

Undervisningsmateriale

<https://www.dfi.dk/omdfi/hvidsten-gruppen-til-undervisning-i-skolen>